

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี
Relationship Between Good Governance and Effectiveness of Secondary Schools
Under Saraburi Secondary Educational Service Area office 4

อุษารัตน์ ดาวลอย,¹ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ²
Usarat Daoloi,¹ Pimolpun Phetsombat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการหน้าที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 302 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี มีทิศทางบวกและขนาดความสัมพันธ์ = .897 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหาร , หลักธรรมาภิบาล , ประสิทธิภาพ

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี e-mail: usarat_d@mail.rmUTT.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี e-mail: Pimolpun_p@rmUTT.ac.th

Abstract

This research aimed to study 1) the administration with good governance of school administrators under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4, 2) the effectiveness of Secondary Schools under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4, and 3) relationship between good governance and effectiveness of these schools.

Three hundred and two teachers in Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4 of academic year 2018 were chosen by simple random method. The research instrument was a 5 rating-scale questionnaire. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation.

The major findings revealed that 1) the administration with good governance of school administrators under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4 showed a high level in an overview and particular viewpoint, 2) the effectiveness of these schools were at the high level in an overview and particular viewpoint, and 3) the relationship between good governance and effectiveness of these schools was at the level of .05 with positive direction and the .897 relationship size.

Keywords: Administration, Good Governance, Effectiveness

¹ Master of Education, Educational Administration, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, e-mail: usarat_d@mail.rmutt.ac.th

² Thesis Advisor, Educational Administration, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, e-mail: Pimolpun_p@rmutt.ac.th

บทนำ

การกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักการปัจจัยสำคัญในการทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับจากสถาบันนานาชาติ โดยมีการนำมาใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ.1989 ปรากฏในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) ต่อจากนั้นมีหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) นั้น

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552- 2561) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีกรอบแนวทางการปฏิรูปใน 4 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ การพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ และในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมาย ที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงาน ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 24-25)

การบริหารงานในสถานศึกษา สามารถที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานให้มีศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 53)

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2563

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. 2560 – 2564) สาระสำคัญสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลางมีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้าน มีดุลยภาพทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้องเกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมิติอื่น ๆ รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม นำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ดำเนินงานและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองรับการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นโยบายรัฐบาลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) นโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้น เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สู่เป้าหมายสุดท้ายการพัฒนานักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากความเป็นมาและความสำคัญ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี นั้น ปัจจุบันการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปประกอบการวางแผนในการบริหารจัดการพัฒนาตนเอง แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,360 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษาจำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 302 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เคร็จซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี เนื้อหาในแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่เป็นแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัย หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และรูปแบบของการสร้าง ข้อคำถามเป็นรายชื่อ
2. สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน แบบประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และตรวจสอบรายการ ให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิด และสอดคล้องกับคำจำกัดความในงานวิจัย
3. ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอต่อประธานกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์
4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องเชิงโครงสร้าง (Construct validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of the Item-objective Congruence: IOC) พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม
5. ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5-1.00 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) จากการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม พบว่าค่า = 0.990
6. นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มประชากรและขอรับคืนทางไปรษณีย์และผู้วิจัยไปด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าหลักด้านหลักคุณธรรม Ethics มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.91) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม Participation ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.93) ส่วนหลักนิติธรรม Rule of Laws มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.96)

1.2 หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.90)

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส Transparency โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.96)

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.89) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนา

คุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.97)

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.95) รองลงมาคือ ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ทุกในทุงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.90)

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money โดยภาพรวมมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.95) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.93)

ผลการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.95) รองลงมาคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.85) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.89) รองลงมาคือ ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.89) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.94)

2.2 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.90) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.98)

2.3 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียน เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.98) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.88) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 1.01)

2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในด้าน การปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.86) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครู ส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องโดยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.83) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.86)

ผลการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกใน ระดับสูง ($r=0.939$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็น คู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ (G5) กับความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .870 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ หลักความคุ้มค่า (G6) กับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติ ทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .858 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์ ต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม (G4) กับความสามารถในการแก้ปัญหา (E4) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .645 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลของการวิจัยนำมา อภิปรายได้ ดังนี้

1. การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้บริหารมีการใช้หลักนิติธรรมหลักด้านคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการ มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหาร จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ บัวชิต (2550:บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พุดมี (2551:บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธเนตร มีรัตน์ (2552:110-112) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ตามขนาดโรงเรียนอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรมในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปรเมศวร์ ปัญญาวิโร (แจ่มแจ่ม) (2554:บทคัดย่อ ข) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556: 87) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนและส่งเสริมในการใช้หลักธรรมาภิบาล นั้นควรให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงานสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตน ให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าราชการครูที่อยู่ภายใต้การปกครองได้ให้เห็นเป็นแบบอย่างและคอยกระตุ้นข้าราชการครูให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษาของตนเอง เมื่อข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบริบทต่าง ๆ ก็จะมี ความเข้าใจที่ดีขึ้นก่อให้เกิดการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบริบทต่าง ๆ ก็จะมี ความเข้าใจที่ดีขึ้นก่อให้เกิดการบริหารงานและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ จีวนีอด (2557:110-120) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก อาจมาจากส่งเสริมให้โรงเรียนบริหารจัดการและปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษา

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้บริหารบริหารงานในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่สร้างความเครียดในการบริหารงาน เกิดความพึงพอใจในการทำงานทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ตามขอบข่ายงานการบริหาร มีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ดวงจักร (วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2555:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผล ของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำเร็จในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การกำหนดนโยบายธรรมาภิบาลการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติและการประเมินผลกระทบนโยบายธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลของนโยบาย ยังสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ วานิช บุญครอบ (2556:90-96) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ยัง สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นายสมมาตร คงชื่นสิน (2556:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็น ต่อประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ กาญจนา เกษร (2555:101-105) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรีโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกใน ระดับสูงมาก ($r=0.939$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ โดยในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงและสูงมาก เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารบริหารงานตามกรอบนโยบายการพัฒนาระบบการจัดการมัธยมศึกษาและ ระบบการจัดการเรียนรู้ใหม่สู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล ที่มีใช้มุ่งแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่าง เดียวแต่ยังรวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาจิตคุณภาพเก่ง 8 ประการ ตามนโยบายการขับเคลื่อนยุทธ ศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารจัดการมัธยมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง มีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม ส่งเสริม พัฒนาการจัดการศึกษา ยังสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร จัดการหน่วยงาน ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุสิต เจนวิถิ (2551, หน้า 95-99) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตาม หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลยเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหาร โรงเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากและมีประสิทธิผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและการปฏิบัติ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของ โรงเรียนในระดับสูง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร จันเส้งยม (2555,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายพินิจ ลิขิตวัฒนกิจ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ

สถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาคุณภรณ์ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา และสร้างตัวอย่างที่ดี

2) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรตัดสินใจพิจารณาเรื่องต่าง ๆ โดยยึดความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

3) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรงไปตรงมา เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้เพื่อส่งเสริมการทำงานที่ดีและสร้างความไว้วางใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

4) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยให้ทุกฝ่ายและทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการระดมความคิดเห็นทั้งในด้านการบริหารโรงเรียนและด้านของการแก้ปัญหา

5) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ในทุกงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารควรส่งเสริมการเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการทำงานต่าง ๆ ทั้งในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนและเป็นผู้ดำเนินการลงมือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

6) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

7) ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการ

สอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน ผู้บริหารควรนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครุภัณฑ์เรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานชุมชนในการสร้างแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8) ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับสูงผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้มีการนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพครู และนักเรียน

9) ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกจากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรให้ครู และผู้เรียน ทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมหรือจัดทำโครงการที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน

10) ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ . ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลที่รอบด้านและจัดทำคำแนะนําเป็นนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

11) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ หลักการมีส่วนร่วมกับความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานหรือดำเนินการต่าง ๆ ด้รับรู้การบริหารงาน ติดตามประเมินผล ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ มีส่วนในการร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมกันสนับสนุน ระดมทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียนในภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและด้านต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษากาการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา

2) ควรมีการศึกษาแนวทางในการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผลสำเร็จในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ จีวน้อย.(2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.**
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่1 2) พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา เกษร. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- ดุสิต เจนวิไล .(2551).ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**
- ธเนตร มีรัตน์. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.**
- พระปรเมศวร์ ปญญาชิโร (แจ่มแจ้ง). (2554). ความคิดเห็น ของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอาเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) . (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์.**วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**
- พินิจ ลิขิตวัฒนกิจ.(2556).ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.**
- ไพฑูรย์ บัวชิต. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**

- วานิช บุญครอบ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิไลพร จันแสงเยี่ยม. (2555). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเขต 18. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมมาตร คงชื่นสิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ
ประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์**
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื. (2560).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. 2560 – 2564).
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)**
พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น).